

DRUŠTVENE VESTI

Mesec katoliškega tiska

Zagrebski nadškof-koadjutor dr. A. Stepinac je o božičnih praznikih izjavil napram uredniku »Hrvatske Straže«, ki izhaja kot dnevnik in za ljudstvo tudi kot tednik, o pomembnosti katoliškega tiska in o naših dolžnostih do njega naslednje: »Sovražniki katolicizma hočejo iztrgati iz duše našega naroda vero. Ker so po besedah Zveličarjevih »sinovi tega sveta modrejši ko sinovi luči«, se poslužujejo v dosego svojih ciljev najmodernejših sredstev, med katerimi zavzema prvo mesto tisk. Ali bomo katoličani to gledali križem-rok? Mislim, da je dolžnost vsakega katoličana, da podpre z vsemi močmi katoliški tisk, ki je eno najuspešnejših sredstev, da se našemu narodu ohrani katoliška vera. Dolžnost podpirati katoliški tisk danes ni manjša ko graditi cerkve. Ko se nahajamo na začetku novega leta, želim vsem katoličanom, da s starim letom odvržejo od sebe staro brezbriznost in maromarnost napram katoliškemu tisku ter da z novim letom obudijo v sebi novo vnemo za katoliške liste. Ako se nam posreči v novem letu okrepiti in razširiti ter kratko rečeno ustvariti mogočen katoliški tisk, bo to najsrečnejše leto.«

Te besede naj bodo predmet resnega prevdanka tudi našemu katoliškemu narodu. Nevarnosti, ki pretijo veri in morali med našim ljudstvom, so velike. Zapirati pred temi nevarnostmi oči ali pa križem-rok gledati, kako se ne vera ali brezboštvo ali pa verska mlačnost in brezbriznost naseljuje in širi med raznimi sloji in osobito med mladino: to bi bilo najslabše, kar bi mogli storiti. Premagati moremo sovražnika le takrat, če ga napademo z istim oro-

žjem. Proti nekrščanskim, protikrščanskim ali versko-brezbriznim časnikom odločno katoliški list! To je edino pametno geslo. Izvajajmo ga zlasti ob začetku novega leta! Januar je mesec katoliškega tiska. Stavimo v tem mesecu napram katoliškemu tisku svojo dolžnost, in sicer vsak: od inteligenta do delavca. Širimo katoliške liste, pridobivajmo jim novih naročnikov! To je velevažna delovna naloga v tem mesecu zlasti za mladino. Te svoje bistvene naloge se hrvatska katoliška mladina zaveda v polni meri. Tako je, da navedem samo en primer, križarsko bratstvo v Varaždinu, ki je še prav mlada organizacija, prodalo v 3 mesecih 3500 iztisov katoliškega tednika »Hrvatska Straža« in 500 krščanskih knjižic. Tako moramo tudi mi posvečati posebno skrb razširjanju tedenskega glasila slovenskega ljudstva »Slovenskega gospodarja«.

*

Raznim društvom sporočamo, da je Katoliško tiskovno društvo v Mariboru imelo pretekli mesec redni občni zbor in je sedaj sestavljen odbor, ki bo mogel rešiti zadeve razpuščenih društev. Ako je treba kje v tem oziru dokazov, da Katoliško tiskovno društvo res obstoja in da lahko sprejme premoženje razpuščenih društev, bomo to potrdilo sedaj lahko poslali. — Na vprašanja, kako se naj nova društva ustanovijo, sporočamo, da je Narodna knjiga poslala in še lahko pošlje, če kdo želi, vzorna pravila, na podlagi katerih vložite svoja pravila. Smatramo, da je čas, da začnemo s podvojenim delom na osnovanju društev. Tudi centralna organizacija bo kmalu predložila svoja pravila.

Slov. Bistrica. Po svojih nadenoletnih počitnicah je začelo delovati tudi Katoliško prosvetno društvo. Kot začetek dela naj bi veljala vprizoritev Zimmermannsove božične igre »Trije kralji« v dvorani hotela »Beograd« na Stefanovo. Ta božična religiozna igra, ki naj pomeni notranje prerodenje in spreobnjenje človekovo na sveto noč, je našla velik odziv, da so odhajali navzoči iz dvorane v

zimski mrak tih domov, kot da se je nekaj silnega zgodilo v njihovih dušah, kakor da božje Dete tudi nje išče in da iz njih naredi božje in dobre ljudi. Na soglasno željo občinstva se je igra ponovila v nedeljo pred novim letom.

Slov. Bistrica. Fantje so se dobro odrezali, tako gre glas po bistriški fari od božičnih praznikov sem, ko je prvič nastopil na koru ob polnočnici novi moški zbor »Zvonček« ter prepeval tako lepo božične pesmi, da se kar moliti ni dalo, ampak da bi človek samo poslušal. Gotovo gre v tem oziru veliko priznanje g. Rajku Gröglu, tamkajšnjemu organizatorju iz rokodelskih, delavskih in kmečkih vrst, in da hodi ložniške fante učiti celo v oddaljeno Ložnico. Dal Bog, da bi mladi zbor s svojim pevovodjem kar najbolj napredoval ter tudi v svojem smotru in delu ostal staven in vztrajen!

Poljčane. Prosvetno društvo ponovi v nedeljo dne 13. januarja, ob 15. uri, zadnjič dobro uspelo igro »Vrnitevc«. Vahimo!

Vsi naročniki, prečitajte!

Da ne bo pozneje izgovorov, češ, »nisem prejel priloge in nisem vedel, kedar moram plačati«, objavljamo danes ponovno pravilnik za zavarovanje.

Pravilnik.

§ 1. »Slovenski gospodar« prostovoljno zagotavlja, da po svojem zavarovalnem odseku celoletnemu naročniku, ki je vplačal Din 32.—, zavaruje v l. 1935 njegovo stanovanjsko hišo, kamor »Slovenski gospodar« prihaja, za Din 1000. Gospodarska poslopja niso s tem zavarovana.

§ 2. Podpora se izplača, če pogori hiša tako, da ni mogoče v njej stanovati.

§ 3. Pravico do te podpore imajo oni celoletni naročniki, ki bodo v decembru 1934 ali v januarju 1935 vplačali celoletno naročnino v znesku Din 32.—. Oni, ki imajo naročnino vplačano za več mesecev prihodnjega leta, morajo

Nenadna dedščina.

V vatikanski knjižnici v Rimu si je izposodil dijak knjigo povsem neznanega pisatelja, ki je že bil davno umrl. V knjigo je bil prilepljen listič s besedami: »Kdor zadene na ta listič, naj se poda k advokatu g. Gaspariju, ki mu bo vročil akt RST 8229—1708, Rim, dne 4. feb. 1784.« Student se je podal z najdnino k advokatu in je prejel od tega nakaznico na 500 tisoč hr. Omenjeni neznan list je bil en del testamenta bogatega pisatelja, kojega zadnja knjiga ni nikdo kupil in je tudi ni čital. Za dediča je določil onega, ki bo pokazal toliko zanimanja za njegovo zad-

Januš Golec:

Propast in dvig.

Ljudska povest.

Nikakor si ne smemo domišljati, da je pognal iz lahkomišelnega rakarja kak boljši posestnik ali celo bogataš. Kaj še! Lahko zaslužen, še lažje zapravljen, je veljalo tudi za rakarje.

Rakarski poklic je bil pri resnih posestnikih osovražen in so odvrčali od njega svoje sinove z vso strogoštljo.

Rakarji so bili v časteh pri krčmarjih, katerim so polnili žepe in delali pri njih v jesenskem in zimskem času dolgove na bodočo lovsko srečo in izkupiček.

Kako je bilo z rakarji v verskem ter v moralnem ali нравstvenem oziru, ni treba razlagati natančneje, saj je lenoba vseh grdob grdoba!

Velikokrat opazujemo, da postane kedo voditelj kake organizacije, dasi se niti gnil ni za to mesto. Tako je bilo z Lapuhovim Vinkom iz Sromelj.

1 Naenkrat so govorili ljudje: »Veliki in čedni Vinko je vodja vseh rakarjev po spodnjih krajih.«

Resnica je bila ta govornica. Najbrž Vinko sam ni znal, kaj je storil posebnega, da mu je zaupal rakarski svet vse zadeve glede sporov lovišč ter prodaje rakov na debelo po cenah, katerim se je židovski kupec tolikokrat skraja protivil in prisegel pri vseh prerokih, da bo blago rajši prepustil poginu, nego bi ga preplačal v svojo zgubo.

Lapuhov Vinko je bil že po prikupljivi zunanjosti fant od fare. Krepke ter velike postave, fantovsko vedrega obraza in kakor pri jagnjiču »kravžasti« lasje so mu liki vzmeti silili klobuk postrani. Po tedanjem običaju je nosil v levem ušesu okrogel uhan, na katerem se je potresaval nemirno pri najmanjši kretnji preluknjani trikot. Učati je znal, da se je drobil očev njegovega prijetnega glasu. Vinorodnih hribov rojstne župnije po dolinicah ter grabah.

Oče mu je bil pod palcem opitan gruntar — in prvi rakar — kako nasprotje med malo prej beleženo trditvijo, da so bili rakarji potomci kočarjev ter raznih drugih nemaničev!